

\ Raadsvoorstel

Zaak 656587

Onderwerp: Accommodatiebeleid

Openbaarheid: Openbaar

Portefeuillehouder: Wethouder Leunissen

Datum Raad: 2 juli 2026

\ Samenvatting

De gemeente Voerendaal is in 2025 gestart met het ontwikkelen van nieuw accommodatiebeleid. Dat beleid moet de kaders bieden voor:

- de rol die de maatschappelijke accommodaties moeten vervullen voor de inwoners van de gemeente;
- het aanbod van accommodaties dat nodig is;
- de rol van de gemeente bij de realisatie en instandhouding van de accommodaties;
- de rol van de stichtingen en verenigingen die de accommodaties beheren en gebruiken.

Na een intensief traject waarbij vele verenigingen en stichtingen betrokken zijn geweest, zijn uitgangspunten voor nieuw accommodatiebeleid ontwikkeld. Deze uitgangspunten zijn bedoeld om de gemeente houvast te bieden bij het nemen van onderbouwde besluiten over investeringen in accommodaties. U wordt gevraagd om deze uitgangspunten vast te stellen.

\ Conceptbesluit

De gemeenteraad stelt de uitgangspunten voor het accommodatiebeleid vast voor de gemeente Voerendaal en het afwegingskader om uitvoering te geven aan de vastgestelde uitgangspunten.

\ Grondslag

De gemeentewet is de wettelijke grondslag. In de gemeentewet staat opgenomen dat de raad kaders en beleid vaststelt.

\ Aanleiding

De gemeente Voerendaal beschikt over een gevarieerd aanbod van maatschappelijke accommodaties. Vrijwel elke kern van de gemeente beschikt over een voorziening zoals een gemeenschapshuis, een multifunctionele accommodatie en/of een buitensportcomplex. Een aantal ontwikkelingen is aanleiding geweest om nieuw accommodatiebeleid voor deze voorzieningen te ontwikkelen, te weten:

- Het aantal inwoners van Voerendaal zal naar verwachting iets krimpen en het aandeel senioren zal verder toenemen.
- Het verenigingsleven oefent grote aantrekkingskracht uit op de inwoners van de gemeente, maar steeds meer verenigingen ervaren een daling van het aantal leden en/of meer vrijblijvendheid van de leden. De verenigingen zijn van oudsher de belangrijkste gebruikers van de accommodaties.
- Een aantal accommodaties kende in 2025 problemen bij beheer en exploitatie.
- Binnen het Sociaal Domein van Voerendaal zijn duidelijke maatschappelijke opgaven te benoemen die opgepakt kunnen worden binnen voorliggende voorzieningen. Maatschappelijke accommodaties kunnen daarin een belangrijke schakel zijn.

Om de verschillende ontwikkelingen in perspectief te plaatsen en te relateren aan

toekomstige ontwikkelingen en behoeften, is een traject gestart om tot passend accommodatiebeleid te komen. In 2025 zijn we hier mee aan de slag gegaan en hebben er meerdere gesprekken plaatsgevonden met verenigingen, gebruikers, bestuurders en raadsleden.

We zijn gestart met een inventarisatiefase. Over de uitkomsten van deze inventarisatiefase is de gemeenteraad geïnformeerd tijdens een themabijeenkomst van 11 juni 2025 en met een raadsinformatiebrief en rapportage op 18 november 2025 (631904).

Op basis van deze inventarisatie van de huidige stand van zaken van de accommodaties, de maatschappelijke opgave en de wensen en behoeften die zijn geformuleerd door u als gemeenteraad, de gebruikers van de accommodaties, de accommodatiebeheerders en de besturen, zijn uitgangspunten opgesteld als fundament voor het accommodatiebeleid.

\ Doel

Het doel is om een passend aanbod van maatschappelijke accommodaties te behouden en daarmee optimaal bij te dragen aan de maatschappelijke opgaven in de verschillende kernen en de verenigingen de randvoorwaarden te bieden om zich te ontplooiën.

\ Argumenten en kanttekeningen

Vorig jaar is het functioneren van de maatschappelijke accommodaties in Voerendaal onderzocht. Dat onderzoek gaf een positief beeld over de accommodaties in Voerendaal.

Samengevat is het beeld als volgt te beschrijven:

- De technische kwaliteit en duurzaamheid van de accommodaties zijn over het algemeen op orde.
- De accommodaties zijn goed gespreid.
- Er zijn veel multifunctionele/geclusterde accommodaties, waarbij meerdere voorzieningen onder één dak zijn gehuisvest. Mede door deze clustering kunnen de accommodaties, ook in de kleine kernen, behouden blijven.
- De accommodaties worden over het algemeen goed gebruikt.
- Er zijn relatief weinig beheerproblemen en de inzet van vrijwilligers bij beheer en exploitatie is nog behoorlijk.

Het nieuwe accommodatiebeleid is erop gericht om deze sterke uitgangssituatie te behouden en daar waar mogelijk te versterken.

1. Er wordt nadrukkelijk ingezet op het behoud van een kerngericht aanbod van maatschappelijke accommodaties

Het aanbod van accommodaties in de gemeente Voerendaal is goed gespreid over de verschillende kernen van de gemeente. Dit draagt bij aan de leefbaarheid en vitaliteit van de kernen en de mogelijkheid tot ontmoeting. Met de uitgangspunten van het nieuwe accommodatiebeleid wordt ingezet op het behoud van dit kerngerichte accommodatieaanbod.

2. Er wordt ingezet op ondersteuning van accommodaties die bijdragen aan onze maatschappelijke doelstellingen

In 2025 is de maatschappelijke functie van de accommodaties in Voerendaal in kaart gebracht en beoordeeld. Daaruit bleek dat die maatschappelijke functie voor de meeste accommodaties voldoende tot goed is en behouden moet blijven. Ook bleek dat in sommige gevallen nog verbetering mogelijk is.

Gegeven die uitgangssituatie wordt, met de uitgangspunten, ingezet op het

ondersteunen van accommodaties die een belangrijke maatschappelijke functie vervullen. Alleen als die bijdrage voldoende is en past bij de maatschappelijke opgave in de verschillende kernen, gaat de gemeente over tot investeringen of andere (financiële) bijdragen. De maatschappelijke opgave in Voerendaal bestaat uit drie pijlers, te weten:

- Faciliteren van het verenigingsleven.
- Stimuleren van ontmoeten en vitaliteit.
- Participeren en versterken zelfredzaamheid voor de inwoners in een kwetsbare situatie.

3. We zetten in op het versterken van de toekomstbestendigheid van de accommodaties

In 2025 is geconcludeerd dat het huidige aanbod aan accommodaties in Voerendaal in hoge mate geclusterd en multifunctioneel is. Vastgesteld is dat dit geclusterde, multifunctionele karakter een belangrijke oorzaak is van:

- De sterke maatschappelijke functie van deze accommodaties.
- De sterke beheer- en exploitatieopzet.
- En daarmee de toekomstbestendigheid.

Ook is geconcludeerd dat op een aantal locaties in Voerendaal de mate van clustering/multifunctionaliteit nog verder versterkt kan worden. Daarom zet het nieuwe accommodatiebeleid in op versterking van de toekomstbestendigheid door investeringen en structurele bijdragen vooral te richten op:

- Verdere bundeling/clustering van maatschappelijke voorzieningen.
- In combinatie met verduurzaming van de accommodatie.
- En versterking van de behorende instellingen die deze accommodaties beheren en exploiteren.

4. We willen garanties dat maatschappelijke activiteiten op de eerste plaats komen in de accommodaties die wij ondersteunen

We vinden het belangrijk dat de wijze waarop de accommodaties worden beheerd en geëxploiteerd, ondersteunend is aan het bereiken van de maatschappelijke doelstellingen. Alleen als er voldoende garanties zijn dat de maatschappelijke activiteiten voorrang hebben binnen de accommodatie, dragen wij financieel bij. Die garanties kunnen/moeten bestaan uit de doelstelling, het rooster, de voorrangregeling en de tarieven.

5. We willen invloed zodat de gemeente zicht heeft op het functioneren van de accommodaties en kan bijsturen als dat nodig is.

De gemeente Voerendaal heeft in het (recente) verleden veel geïnvesteerd in accommodaties en zal de komende jaren nog verder investeren in renovaties, verduurzaming, et cetera. Bovendien draagt de gemeente ook vaak structureel bij. Deze financiële bijdrage geeft de gemeente het recht en de plicht om erop toe te zien dat met deze bijdrage de maatschappelijke doelstellingen van de accommodaties worden bereikt. De gemeente moet een effectief instrument krijgen/houden om:

- Inzicht te hebben in de maatschappelijke functie van de accommodaties en de mate waarin die overeenkomt met de opgaves in de kernen.
- Te overleggen met de behorende instellingen over het functioneren van de accommodaties.
- Bij te kunnen sturen als de maatschappelijke functie in het gedrang komt en een behorende instelling weigert om de maatschappelijke functie centraal te stellen.

Dit uitgangspunt maken wij concreet door voorwaarden te verbinden aan de financiële bijdragen die wij leveren.

\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument

Het accommodatiebeleid staat in een directe relatie met het MJOP gebouwen (meerjaren onderhoudsplan) en de verduurzamingsopgave.

\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties

Vaststelling van de uitgangspunten heeft voornamelijk geen financiële consequenties.

De uitgangspunten zijn bedoeld om weloverwogen besluiten te kunnen nemen over toekomstige investeringen en andere financiële bijdragen aan accommodaties gegeven het belang dat de gemeente hecht aan deze voorzieningen. De uitgangspunten en criteria hebben vooral tot doel om meerdere aspecten zorgvuldig, in onderlinge samenhang en in dialoog met de verenigingen en stichtingen af te wegen, zodat schaarse middelen het meest effectief worden ingezet.

Bij aanvragen voor nieuwe investeringen worden de uitgangspunten toegepast. Als dan blijkt dat een investering maatschappelijk verantwoord is zal uw raad, via een afzonderlijk raadsvoorstel, om krediet worden gevraagd.

\ Bekendmaking, uitvoering en communicatie

De uitgangspunten zullen leidend zijn bij het beoordelen van toekomstige aanvragen voor investeringen en/of structurele bijdragen aan maatschappelijke accommodaties. De uitgangspunten zijn, in overleg met de stichtingen en verenigingen die het betreft, opgesteld. Na besluitvorming zullen wij deze stichtingen en verenigingen actief informeren over het raadsbesluit.

Binnen iedere gemeentelijke accommodatie worden (half)jaarlijkse gebruikersoverleggen gepland.

Na besluitvorming door uw gemeenteraad zal een implementatieplan worden opgesteld om de kaders van het nieuwe accommodatiebeleid gefaseerd in te voeren.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL

namens dezen,
de secretaris,

C.J.H.M. Janssen

Dit document is elektronisch aangemaakt en elektronisch ondertekend.